

Azərbaycan sənətkarlığı həmişə özünün istedadlı sənətkarları ilə seçilmişdir. Sənətin müxtəlif sahələri ilə məşğul olan neçə-neçə belə sənətkarlarımız xarici ölkələrdə də tanınır. Metalışləmə, metal üzərində döymə sənəti sahəsində öz dəsti-xətti ilə seçilən belə sənətkarlardan M.Əkbərov, Ş.Məmmədov və b. adlarını qeyd etmək olar.

İstedadlı rəssam, təcrübəli müəllim, gözəl insan

Bələ sənət ustalarından tanınmış F.Əsgərovun bu sahədə özünəməxsus yeri var. Firudin Qudrat oğlu Əsgərov 14 dekabr 1936-cı ildə Bakının Ramana kəndində ziyalı ailəsində dünyaya göz açmışdır. Uşaqlıq illəri müharibə dövrünə təsadüf edən bir çox uşaqlar kimi F.Əsgərovun da uşaqlıq illəri çətinliklərlə keçib.

Atası Böyük Vətən müharibəsində həlak olan Firudin müharibədən sonrakı illərini də ana himayəsində keçirmişdir.

Lakin anasının zəhmətkeşliyi, qayğısı ilə bütün çətinliklərə üstün gələn Firudin tədrisdən kənar qalmamış və dərslərinə həmişə hazırlıqlı olmuşdur. Təhsilini davam etdirmək zamanı gəldikdə isə o, sənətkarlıq yolunu seçir. Təhsilini bu istiqamətdə davam etdirmək qərarına gələn F.Əsgərov birinci Ə.Özimizadə adına rəssamlıq məktəbinə daxil olur.

Həmin məktəbi bitirdikdən sonra dörd il hərbi xidmətdə olan gənc Firudin iki il də dənizdə işləməli olur. Bütün bu illər ərzində də təhsilini davam etdirməyi düşünən F.Əsgərov ali təhsil almaq üçün sənədlərini

Moskva Ali Bədii-Sənaye Məktəbinə təqdim edir. Həmin dövrdə müsabiqənin çox olduğu bu məktəbə on beş nəfər azərbaycanlı gənc sənədlərini vermişdir.

Xüsusi göndərişlə gələnər siyahısında adı olmayan F.Əsgərov imtahanlardan uğurla keçir. O, tələbə adını qazanan iki azərbaycanlıdan biri olur. Rəssamlıq məktəbində təhsil aldığı dövrdə olduğu kimi burada da özünün bacarığı, istedadı ilə qrup yoldaşlarından seçilən, müəllimlərinin diqqətini cəlb edən F.Əsgərov metalışləmə, metal üzərində döymə sənəti ilə maraqlanır və onun dərinliklərini öyrənməyə çalışır.

İstedadı, bacarığı daima müəllimlərinin nəzərində olan F.Əsgərova təhsilini başa vurduqdan sonra həmin institutda qalmaq və pedaqoji fəaliyyətə başlamaq təklif olunsada, o, Azərbaycana qayıdır. Bundan sonra bütün ömrünü metal üzərində döymə sənətinə həsr edən rəssam vətəndaş müəllim kimi fəaliyyətə başlayır.

O, ilk dəfə Azərbaycan Politeknik İnstitutunun təsvir incəsənət kafedrasında müəllim işləyir. Ömrünün sonuna qədər Azərbaycan Memarlıq və İnşaat İnstitutunda müəllim kimi çalışan F.Əsgərov bir müddət Azər-

baycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasında da müəllim işləmişdir.

Dərs dediyi illərdə yüzlərlə əsl sənətkarın, nəcib insanın yetişməsinə böyük əməyi olan Firudin müəllim həmişə öz tələbələri haqqında fəxrli danışardı. Heykəltaraşlıqdan, rəsmdən və rəngkarlıqdan dərs deyən müəllimin tələbələri arasında ölkəmizdə və onun hüdudlarından kənarında kifayət qədər tanınan (ABŞ, Avropa ölkələrində işləyən), istedadlı memarlar kifayət qədərdir.

Müəllimin belə tələbələrindən Uğur Miralayev, Gülçöhrə Məmmədova, Hacımi Atakişiyev, Fəxrəddin Miralayev, Çingiz Hüseynov, Elçin, Nəriman İmaməliyev, Kazım Rezai, Babək Xəlilov və başqalarının adlarını qeyd etmək olar. Artıq özləri tanınmış simalar olan tələbələri təhsil aldığı illərdən sonra da müəllimləri ilə əlaqəni kəsməmişlər. Müəllimlərini həmişə böyük sevgi və hörmət hissi ilə ziyarət edən tələbələri indi də onu ehtiram hissi ilə yad edirlər.

Ömrünün qırx beş ildən artıq hissəsini yaradıcılığa həsr edən F.Əsgərov gənc yaşlarından müxtəlif sərəgilərdə çıxış etmiş və əsərləri mükafatlara layiq görülmüşdür. Yaradıcılığının ilk nümunələrindən olan "Sevgi", "Su altı həyat", "Gələcək" adlı metal üzərində döymə işləri bu gün də kompozisiyasına, kamilliyinə, mükəmməl işlənməsinə görə diqqəti cəlb edir.

Onun "Nəft buruqları", "Sülh quşları", "Zəhmətkeş insanlar", "Bahqlar", "Ana sevgisi", "Qələbə", "Quruculuq", "Manqal", "Novruz dəsti", "Tovuz quşları", "Qəndil", "Bismillah" və başqa əsərlərinin adlarını qeyd etmək olar. Müəllif gənc yaşlarından yaradıcılığının son dövrünə qədər çoxsaylı güldən, dolça və s. bədii üslublu silsilə əsərləri işləyib hazırlamışdır. Son illərdə müəllimin tələbəsi ilə birgə hazırladığı sintez işləri də özünün mükəmməlliyi, orijinallığı ilə seçilir.

Qeyd etməliyik ki, F.Əsgərovun əl işləri əksər hallarda xarici qonaqlar tərəfindən alınır və ya onlara hədiyyə olunurdu. Bu səbəbdən də müəllifin yaradıcılıq əsərlərinin demək olar ki, çox hissəsi xarici vətəndaşların şəxsi kolleksiyalarını zənginləşdirir.

Daima yaradıcılıq eşqi ilə yaşayan F.Əsgərovun dövlət əhəmiyyətli, dövlət səviyyəli işləri də özünəməxsusluğu ilə seçilir. O, hələ gənc yaşlarından dövlət rəhbərliyi tərəfindən verilən sifarişləri yüksək səviyyədə hazırlayıb təhvil vermişdir. Ömrünün sonunadək belə sifarişlər ünvanlanan rəssamın əsərləri respublikanın müxtəlif guşalarında bəzayır. Şəhərimizin R.Behbudov küçəsində, İnşaatçılar prospektində və s. yerlərində onun əl işlərinə rast gəlmək olar.

Yeni-yeni əsərlər yaratmaq həvəsi ilə yaşayan rəssam ömrünün yetmişinci ilində fərdi sərəgini təşkil etmək istəyirdi. Sərəgi ilə bağlı bir çox işlər hazır olsa da, rəssam nə üçünsə bu arzusunu yetmiş beş ilində həyata keçirməyə qərar verdi. Lakin həyat eşqi ilə dolu olan sənətkarın bu istəyi arzu olaraq qaldı.

O, ömrünün yetmiş üçüncü ilində bu dünya ilə vida-

laşmalı oldu. Həqiqətən də ölüm arzu, istək, yaş, məqam, heç birini tanımayan, onun üçün lazımı vaxtın çatması kifayətdir. Beləcə, neçə-neçə yaradıcılıq, həyat arzusunun rəssam özü ilə apardı.

Təəssüflər olsun ki, çox çəkmədi, qısa müddətdə (otuz gün ərzində) onun emalatxanası sənətinə nə olduğunu dərk etməyən, hətta sənətə də maddi münasibət bəsləməyə və s. düşüncəli tərəfindən çox pis şəkildə boşaldıldı. Bu qısa müddətdə rəssamın neçə-neçə yaradıcılıq əsəri (hansı ki emalatxanasında saxlanılırdı) lazımsız əşya kimi məhv edildi. Həmin işlərdən ancaq bir neçəsi, hansı ki interyerdə istifadə etmək olardı, onlar saxlanıldı.

Hal-hazırda demək olar ki, F.Əsgərovun ustası, məhir bilicisi olduğu metal üzərində işləmə sənəti ilə gənc rəssamlar məşğul olmur. Heç şübhəsiz ki, gənc rəssamların metal üzərində işləmə sahəsi ilə məşğul olmasının səbəbi bu sənətin çox çətin olmasından, çoxlu vaxt, peşəkarlıq və zəhmət tələb etməsindən irəli gəlir.

Hər dəfə sənətin müxtəlif sahələri haqqında fikirləşəndə metal üzərində döymə sənəti haqqında belə qərar gəlirəm: "Axı nə üçün sənətkarlığın bu sahəsini, bu sənəti özümüz məhv edirik, itiririk". Firudin müəllim bu sənətin çox böyük inceliklərini, üslublarını bildirdi, lakin çox təəssüflər olsun ki, onları özü ilə apardı. Çünki əvvəlki illərdə olduğu kimi 2000-ci illərdə də Dövlət Rəssamlıq Akademiyasında işlədiyi dövrdə bu sənəti tələbələrini öyrətməyə çalışsa da, tələbələr sənətin ağırlığına dözməyərək, gələcək durumlarını düşünərək onu öyrənməkdən imtina etdilər.

Milli və tarixi sənətkarlığımızın bir sahəsi olan metal üzərində döymə, metalışləmə sənəti əvvəlki görkəmini, əzəmətini, forma müxtəlifliyini, naxış, ornament zənginliyini, mürəkkəbliyini itirir, bəlkə də itirib desək, daha doğru olar.

• Dürdanə QƏDİROVA

